

Nr 16.

Av herr **Lundgren** i Vendelsberg, om skrivelse till Kungl. Maj:t
angående åtgärder mot oordningar å järnvägsstationer och
bantåg.

Det svenska folket har sedan länge och helt säkert icke utan skäl haft namn om sig att vara ett av Europas kunskapsrikaste och bäst uppfostrade folk. Det oaktat kan man bland detta folk ännu i våra dagar ganska ofta möta yttringar av den mest ohyfsade råhet. Även om den direkta orsaken härtill, nämligen spritdrycksbruket, i de allra flesta fall torde vara bekant, måste detta sorgliga förhållande likväl vara ägnat att väcka uppseende och förvåning. Än mera förvånande synes det vara, att dessa yttringar ej med mera kraft än vad nu är fallet av vederbörande ordningsmakt stävjas, i all synnerhet då de förekomma å platser, där denna makt synes ha ett särskilt berättigande att ingripa, t. ex. å våra järnvägar.

Ingen, som är van att färdas å desamma, kan gärna ha undgått att möta de olägenheter, som uppstå därigenom att personer, som redan före sin resas anträdande äro mer eller mindre berusade eller under densamma berusa sig av starka drycker, i sådan utsträckning som nu är fallet tillåtas medfölja järnvägstågen. Ofta kunna berusade förekomma i sådan myckenhet, att det hart när är omöjligt för den nyktre, fridsamme och ordningsälskande att fortsätta färden. Särskilt inträffar detta vid marknadstillfällena och torgdagar, då lantfolket vänder åter från städerna till sina hem, dagarna före våra större religiösa högtider, såsom jul, påsk, pingst och midsommar, samt vid beväringstransporter. Man tyckes vid dylika tillfällen mången gång vara totalt prisgiven åt en den mest brutala och godtyckliga behandling från rusiga medresande, som icke endast — ofta trots anslaget förbud — tillåta sig röka kupéerna fulla av vämjelig tobaksrök och nedspotta golven i desamma utan också arrangera kortspel och prestera en mängd råa svordomar och oförsynta visor, vilka måste verka i hög grad sårande och demoraliserande, särskilt på medresande

kvinnor, barn och ungdom. Naturligtvis är också det hela ägnat att nedsätta vårt folks anseende inför utländningar, som beresa vårt land, även om det måste medgivas, att förhållandena på statens långdistanståg med färre uppehåll i regeln äro tillfredsställande, särskilt i 1:a och 2:a klassens vagnar.

Väl kan det icke heller förnekas, att åtskilligt gjorts och göres för att stävja det här påpekade onda, och att järnvägsbefälet härutinnan i allmänhet också gör sitt bästa, så långt det är möjligt med den makt, det nu äger, och med den knappa tid, det på grund av andra mångskiftande göromål direkt kan ägna åt ordningens upprätthållande bland tågpassagerarne. Men de hittills vidtagna åtgärderna i detta syfte synas vara långt ifrån tillräckliga. Ty ingen är ännu säker om att få resa oantastad eller ofredad på de svenska järnvägarna. När som helst kan man befara att få till sällskap mer eller mindre rusiga personer, som icke veta, vad de säga eller göra.

Och dock borde det väl kunna anses som en fullt rättmätig fordran av en var, som köpt en järnvägsbiljett till en viss plats, att härmed ock skall följa garanti, att resan måtte få göras i fred och ro, och utan att medresande tillåtas att på ett mer eller mindre obehagligt sätt störa den samma.

För att detta skall kunna ske, fordras emellertid icke blott en strängare tillsyn att nuvarande ordningsregler bättre efterlevas utan också helt nya och mera effektiva bestämmelser och anordningar. Bland dessa må särskilt framhållas sådana, som undanröja den direkta orsaken till här berörda oordningar, nämligen bruket av berusande drycker. Dylika borde icke få medhavas och förtäras i stationernas väntsalar eller i järnvägs-kupéerna, som därigenom lätt nog förvandlas till verkliga krogar med kroglivets alla olägenheter, och under inga villkor borde berusade personer få tillträde till desamma. Synliga anslag rörande förbud för spritdryckers förtäring, svordomar och oanständigt tal i kupé eller stationsområde samt straffpåföljder, i händelse betjäningens tillsägelse ej genast efterkommes, borde uppsättas i järnvägarnas personvagnar och väntsalar. Vad som i detta hänseende ansetts både nödigt och nyttigt i Norge, vars storting förra sommaren antog ett lagförslag i ovan antydd riktning, borde väl, då samma förutsättningar föreligga, icke heller anses ogenomförbart i Sverige.

Men för att sådana bestämmelser skola få tillräcklig effektivitet, torde också fordras, att flera av järnvägsbefälet och tågpersonalen tillerkännes polismans befogenhet med avseende å förbrytelser, som förövats å järnvägsstation eller bantåg, och att vid tillfällen, då ett större antal lag-

överträdelse äro att förvänta, såsom vid marknads- och högtidstillfällen samt beväringstransporter — vilka senare aldrig, så länge rusdrycker finnas tillgängliga för den stora allmänheten, borde få ske utan medföljande militärbefäl — särskilt anställda och i sitt kall förfarna järnvägspoliserna trädde i verksamhet för ordningens upprätthållande. Om bestämmelser i här anförda riktning och en effektiv tillsyn om deras efterlevnad komme till stånd, skulle desamma helt säkert snart nog växa in i folkmedvetandet såsom någonting gott och gagneligt. Den stora massan av passagerare, den bättre ordningsälskande delen, skulle därigenom under järnvägsresor i vårt land kunna få påräkna den ro och säkerhet, varpå den med fullt skäl kan göra anspråk. Det här åsyftade, tillfälliga rusdrycksförbudet skulle i övrigt för de flestas egen del vara fullkomligt likgiltigt, men en ren välsignelse för sådana stackars människor, som ha vana eller benägenhet att berusa sig.

De förordningar, som i detta fall komma att bestämmas för statsbanorna, torde också i tillämpliga delar kunna finna användning vid vårt lands enskilda järnvägar, av vilka några redan nu, att döma av i järnvägsakupéerna befintliga anslag, föregått statsbanorna med goda och efterföljansvärda exempel.

Till slut må framhållas, att slapphet och eftergivenhet i detta som i många andra fall endast förvärrar ett redan nu nog så besvärligt ont och att ett strängt upprätthållande av lagstadgad ordning i detta hänseende icke må anses endast som ett bidrag till nyktra och fredliga resandes trevnad och säkerhet utan också kan betraktas som ett led i det folkuppfostringssträvande, som bland annat går ut på att lära vårt folk att uppträda hyfsat och människovärdigt icke endast i hemmen utan också ute i livet, på gator och torg såväl som under resor till lands och sjöss.

På grund av vad jag sålunda i korthet anför, får jag värdsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes vidtaga sådana åtgärder, som efter skedd utredning visa sig vara av nöden till förebyggande av de oordningar å de svenska järnvägarne, som föranledas särskilt av berusade personer.

Stockholm den 16 januari 1913.

Oskar Lundgren,
Vendelsberg.
